

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคของผู้ป่วยใน
โรงพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการสรุปได้
ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลของผู้ป่วยใน
โรงพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1. ความรู้ของพยาบาลวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคใน
โรงพยาบาล
2. สิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล
3. การปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล ของพยาบาล
ประจำการ

ปัญหาในการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพผู้ให้บริการแก่ผู้ป่วยมีความรู้ เรื่องการป้องกัน และควบคุมการติด
เชื้อโรคในโรงพยาบาลอยู่ในระดับใด
2. สิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล เป็นอย่างไร
3. การปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล ภายในหอผู้ป่วย
ของพยาบาลประจำการเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรครั้งนี้คือพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 379 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้แก่โรงพยาบาลศูนย์ 4 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป 10 แห่ง รวม 14 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชุด คือ

1. แบบสอบถามความรู้พยาบาลวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เรื่อง การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล ครอบคลุมเนื้อหาตามการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล 8 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมพยาบาลวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ระดับความยากง่าย และอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.2-0.8

2. แบบตรวจสอบสิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนหอผู้ป่วย 4 ด้าน รวม 30 รายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง แบบวิเคราะห์ งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคของหอผู้ป่วยใน ที่สร้างโดยกองการพยาบาล และกรอบวัสดุ ครุภัณฑ์ ของโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ลักษณะเครื่องมือชุดนี้ เป็นแบบตรวจสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ประเมินของแต่ละรายการ เพื่อใช้ในการตรวจสอบ

3. แบบตรวจสอบการปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการรักษา

พยาบาลรวม 16 รายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเครื่องมือชุดนี้ เป็นแบบตรวจสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ประเมินของแต่ละรายการตรวจสอบเพื่อใช้ในการตรวจสอบ

4. แบบตรวจสอบการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยทั้งสิ้น 11 ด้าน รวม 57 รายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแบบวิเคราะห์งานผู้ป่วยใน แบบวิเคราะห์งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยในที่สร้างโดยกองการพยาบาล ลักษณะเครื่องมือชุดนี้ เป็นแบบตรวจสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ประเมินของแต่ละรายการเพื่อใช้ในการตรวจสอบ

นำเครื่องมือชุดที่ 1 ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาภาคปลายของ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ซึ่งนักศึกษาเหล่านั้นผ่านการศึกษาวิชาการพยาบาลเรียบร้อยแล้ว เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล 0.84

ส่วนเครื่องมือชุดที่ 2 - 4 นำไปประเมินการสื่อสารกับพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อ จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การดำเนินการเก็บข้อมูลจำเป็นต้องประชุมชี้แจงหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อ และนัดประชุมกลุ่มใหญ่ เพื่อการควบคุมสภาพการณ์ให้สามารถทำการทดสอบได้โดยไม่มีสิ่งใดรบกวน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามรู้คืนร้อยละ 100 แบบตรวจสอบสิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคและแบบตรวจสอบการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย ร้อยละ 98.21 แบบตรวจสอบการปฏิบัติการรักษาพยาบาล ร้อยละ 86.13

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร จำแนกตามตำแหน่ง ระดับ และ สถานที่ตั้งโรงพยาบาล

1.2 วิเคราะห์ระดับความรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. วิเคราะห์ระดับการสนับสนุนโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการรักษาพยาบาลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

4. วิเคราะห์ระดับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

การศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลของผู้ป่วยในโรงพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่าตัวอย่างประชากรที่นำมาศึกษา สังกัดโรงพยาบาลทั่วไป 261 คน โรงพยาบาลศูนย์ 118 คน เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งโรงพยาบาล พบว่า อยู่ในภาคกลางและตะวันออก 143 คน ภาคเหนือ 84 คน ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 81 คน และภาคใต้ 71 คน สรุปผลได้ดังนี้

1. ความรู้ของพยาบาลวิชาชีพเรื่องการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล พบว่าจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน พยาบาลวิชาชีพทั้งหมดมีความรู้อยู่ในระดับน้อย คือมีคะแนนเฉลี่ย 18.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.80 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง หัวหน้าหอผู้ป่วยมีความรู้มากที่สุด คืออยู่ในระดับน้อยโดยมีคะแนนเฉลี่ย 19.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.74 และจำแนกตามสถานที่ตั้งโรงพยาบาล พยาบาลวิชาชีพในภาคใต้มีความรู้มากที่สุด คืออยู่ในระดับน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.64 สำหรับการจำแนกตามระดับโรงพยาบาล พบว่า พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป มีค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน

เมื่อจำแนกความรู้ของพยาบาลวิชาชีพเรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรค
ในโรงพยาบาลออกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการเฝ้าระวังโรค จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนนความรู้ของพยาบาล
วิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 2.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.77

ด้านการแยกโรค จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คะแนนความรู้ของพยาบาลวิชาชีพ
ทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 1.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91

ด้านการทำลายเชื้อโรคและการทำให้ปราศจากเชื้อโรค จากคะแนนเต็ม 6
คะแนน คะแนนความรู้ของพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 2.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1.04

ด้านเทคนิคการรักษาพยาบาล จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คะแนนความรู้ของ
พยาบาลวิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.60

ด้านการเก็บสิ่งส่งตรวจและการแปลผล จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คะแนน
ความรู้ของพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 1.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99

ด้านการสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คะแนน
ความรู้ของพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 2.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12

ด้านการตรวจสุขภาพเจ้าหน้าที่ จากคะแนนเต็ม 2 คะแนน คะแนนความรู้ของ
พยาบาลวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 1.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99

ด้านการจัดหอผู้ป่วย จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน คะแนนความรู้ของพยาบาล
วิชาชีพทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 1.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87

2. สิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลตามการรายงาน
ของพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อ พบว่าหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้
รับสิ่งสนับสนุนในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลในระดับน้อย เมื่อจำแนก
ตามรายด้านของสิ่งสนับสนุน พบว่า ด้านยา สารน้ำ น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทย์

ประเภทพลาสติกปราศจากเชื้อโรค ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือร้อยละ 73.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ 2 ไต้แก ค้านเครื่องมือเครื่องใช้ คือร้อยละ 64.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน อันดับที่ 3 ไต้แก ค้านอาคารหอผู้ป่วย คือร้อยละ 46.93 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย และอันดับสุดท้าย ไต้แก ค้านเครื่องผ้า คือร้อยละ 44.29 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค้านยา สารน้ำ น้ยา น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทย์ประเภทพลาสติกปราศจากเชื้อโรค ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย 2 เรื่อง ไต้แก เรื่องยาน้ำค่านจุลชีพและน้ยาทำลายจุลชีพ ค้านเครื่องมือเครื่องใช้ ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย 1 เรื่อง ไต้แก ครุภัณฑ์สำนักงาน ส่วนค้านอาคารหอผู้ป่วย ได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย 7 เรื่อง ไต้แก ลักษณะโครงสร้างห้องผู้ป่วยรวม ลักษณะโครงสร้างห้องทำงานวัสดุสะอาด ระบบน้ำใช้ ระบบน้ำเสีย ลักษณะโครงสร้างห้องรักษาโรค ลักษณะโครงสร้างห้องทำงานวัสดุสกปรก และลักษณะโครงสร้างห้องผู้ป่วยแยกโรค และค้านเครื่องผ้าได้รับการสนับสนุนในระดับน้อย ในเรื่องคุณภาพผ้า และปริมาณผ้าในหอผู้ป่วย/เตียง

3. การปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคใน

โรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ พบว่า พยาบาลประจำการมีการปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายเรื่องของการปฏิบัติ พบว่า เรื่องการดูแลความสะอาดของเครื่องนุ่งห่ม การใส่สายสวนคาบัสสวาระ การสวนบัสสวาระ และการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ มีการปฏิบัติในระดับมาก คือมีคะแนนร้อยละ 88.08 85.16 83.67 และ 81.22 ตามลำดับ

ส่วนเรื่อง การชะแผล การฉีดยา การล้างมือ การทำความสะอาดร่างกายผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การจัดและแจกยารับประทาน การดูแลความสะอาดของเครื่องนอน การให้ออกซิเจน การดูดเสมหะ และการทำความสะอาดร่างกายของผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองได้ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง คือมีคะแนนร้อยละ 79.18 77.35 77.26 76.39 76.13 75.87 73.62 72.14 และ 70.74 ตามลำดับ

สำหรับเรื่องการแยกผู้ป่วยที่ติดโรคง่าย การแยกผู้ป่วยโรคที่ติดต่อกันหรือมีอันตรายสูง และการแยกผู้ป่วยที่มีเชื้อโรคอยู่ในระบบทางเดินหายใจ มีการปฏิบัติในระดับน้อย คือมีคะแนนร้อยละ 54.71 54.71 และ 47.87 ตามลำดับ

4. การจั้ดสิ่งแวลลอมภายในหอลผู้ปวยตามการรายงานของพยายาลควบคุมโรคคิต
 เชื้อ พวว่า มีการจั้ดสิ่งแวลลอมภายในหอลผู้ปวยในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายเรื่งของ
 การจั้ดสิ่งแวลลอม พวว่า เรื่งการระบายอากาศและแสงแดด การจั้ดการเยื่ยมและให้ควมรู
 แก่ผู้ปวยและญาติ การควบคุมแมลงและสัตว์พาหะนำโรค มีการจั้ดในระดับมาก คีอมีคะแนน
 รอยละ 86.06 82.72 และ 82.18 ตามลำดับ

ส่วนเรื่งการจั้ดเก็บบำรุงรักษาเครื่องผ้า การจั้ดเก็บบำรุงรักษาเครื่องมือ
 ปราศจากเชื้อโรค การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล การทำความสะอาดภายในหอลผู้ปวย ใต้รับการจั้ด
 ในระดับปานกลาง คีอมีคะแนนรอยละ 77.50 73.49 68.45 และ 67.74 ตามลำดับ

สำหรับเรื่งการจั้ดเก็บบำรุงรักษาเครื่องมือทั่วไป การจั้ดเก็บบำรุงรักษายา
 สารน้ำ น้ำยา น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทยประเภทพลาสติกปราศจากเชื้อโรค การ
 จั้ดการสัญจรในอาคาร การจั้ดหอลผู้ปวย ใต้รับการจั้ดในระดับน้อย คีอมีคะแนนรอยละ 59.61
 56.75 54.54 และ 53.16 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปประเด็นสำคัญจากผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พยายาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดสำนักงานปลัด-
 กระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีความรู้เรื่งการป้องกันและควบคุมการคิตเชื้อโรคใน
 โรงพยาบาลอยู่ในระดับน้อย คีอมีค่าคะแนนเฉลี่ย 18.47 จากคะแนนเต็ม 40 เมื่อจำแนก
 ความรู้ตามรายดานทั้ง 8 ดาน พวว่า

1.1 การเฝ้าระวังโรค มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.79 จากคะแนนเต็ม 5 เนื่อง
 จากมี การตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่ง เกณฑ์การตัดสินใจการคิตเชื้อโรคในแต่ละระบบ และ
 การรายงานการเกิดโรค

1.2 การแยกโรค มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.88 จากคะแนนเต็ม 4 เนื่องจากมี
 การตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่ง การกระจายของเชื้อโรค ประโยชน์ของการแยกโรค
 และการแยกผู้ป่วยแบบ Strict Isolation

1.3 การทำลายเชื้อโรคและทำให้ปราศจากเชื้อโรค มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.43 จากคะแนนเต็ม 6 เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่อง การลดจำนวนเชื้อโรคในหอผู้ป่วย การประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ปราศจากเชื้อด้วยการนั่งและการทำลายเชื้อโรคในหอผู้ป่วยโรคเอดส์

1.4 เทคนิคการรักษาพยาบาล มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 จากคะแนนเต็ม 10 เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่อง การดูแลผู้ป่วยใส่สายสวนคาบัสสภาวะระยะเวลาการเตรียมผู้ป่วยก่อนผ่าตัด การทำลายเชื้อโรคบนผิวหนัง การพยาบาลผู้ป่วยใส่ท่อช่วยหายใจ และบำบัดการหายใจด้วยออกซิเจน

1.5 การเก็บและแปลผลสิ่งส่งตรวจ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.84 จากคะแนนเต็ม 4 เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่อง การเก็บและส่งสิ่งส่งตรวจประเภทต่าง ๆ

1.6 การสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.04 จากคะแนนเต็ม 5 เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่องการควบคุมคุณภาพน้ำ การจัดเก็บขยะ และการควบคุมสุขาภิบาลอาหาร

1.7 การตรวจสอบสุขภาพเจ้าหน้าที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.39 จากคะแนนเต็ม 2

1.8 การจัดหอผู้ป่วย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.45 จากคะแนนเต็ม 4 เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถามได้คะแนนน้อยในเรื่อง เกิดปัญหาในการจัดเตียง อุดหนุนและความสำเร็จในการจัดเก็บยา เกิดมาตรฐานในการจัดห้องน้ำ-ส้วมต่อจำนวนเตียง

ความรู้ด้านการจัดหอผู้ป่วย การสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม มีความจำเป็นมากสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลอาวุโสชำนาญเฉพาะทาง ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยให้สะอาด เป็นระเบียบและปลอดภัยจากการติดเชื้อ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นสำหรับพยาบาลประจำการในการจัดสภาพแวดล้อมรอบผู้ป่วยอีกด้วย

ความรู้ด้านการแยกโรค การทำลายเชื้อโรคและทำให้ปราศจากเชื้อโรค เทคนิคการรักษาพยาบาล การเก็บและแปลผลสิ่งส่งตรวจ มีความจำเป็นมากสำหรับพยาบาล

ประจำการ ในการวางแผนและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย อย่างปลอดภัยจากการติดเชื้อโรค นอกจากนี้ความรู้ดังกล่าวยังมีความจำเป็นสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลอาวุโสชำนาญเฉพาะทาง ซึ่งจะต้องทำการนิเทศการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลประจำการ

ส่วนความรู้ด้านการเฝ้าระวังโรค จะเป็นเครื่องมือในการประเมินสภาวะการติดเชื้อโรค และเป็นข้อมูลในการสอบสวนหาแหล่งโรคเพื่อการทำลายเชื้อโรคที่จะมีการระบาดต่อไป

ผลจากการศึกษาความรู้ของพยาบาลวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลอยู่ในระดับน้อย ทั้งการจำแนกตามระดับโรงพยาบาล สถานที่ตั้งโรงพยาบาล และระดับตำแหน่ง เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลวิชาชีพทั้ง 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ผู้ผลิต และผู้บริหารโรงพยาบาล ควรจะได้ทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนว่ามีการให้ความรู้เพียงพอจนเกิดทัศนคติ และทักษะในการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่ การพัฒนาบุคลากรระหว่างประจำการมีความสอดคล้องกับส่วนขาดของความรู้ของเจ้าหน้าที่และวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์การแพทย์เพียงใด ทั้งนี้เพราะหากเจ้าหน้าที่มีความรู้เพียงพอก็จะสามารถประยุกต์เทคโนโลยีในการให้บริการผู้ป่วยอย่างปลอดภัยจากการติดเชื้อโรค และจะมีผลให้อัตราการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลลดลงได้

2. สิ่งสนับสนุนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล จากการศึกษาพบว่า หอผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับน้อย คือมีหอผู้ป่วยร้อยละ 58.62 ที่ได้รับการสนับสนุน เมื่อพิจารณาการสนับสนุนรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านยา สารน้ำ น้ำยา น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทย์ประเภทพลาสติกปราศจากเชื้อโรค ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากฝ่ายเภสัชกรรมจัดให้แก่หอผู้ป่วยต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 73.73 โดยสนับสนุนยา สารน้ำ น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทย์ประเภทพลาสติกในระดับมาก และปานกลาง แต่น้ำยาทำลายจุลชีพ และน้ำยาดำน้ำจุลชีพได้รับการสนับสนุนน้อย โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานการใช้ การระบุวิธีการผสมและน้ำที่ใชผสมน้ำยาทำลายจุลชีพ คุณภาพภาชนะบรรจุน้ำยาดำน้ำจุลชีพ และการระบุอายุน้ำยา ซึ่งจะมีผล

ทำให้สิ้นเปลืองและน้ำยาที่ผสมไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์และมักพบได้บ่อยว่ามีการปนเปื้อนเชื้อโรค
 ในน้ำยาต้านจุลชีพ ซึ่งเกิดจากน้ำที่ใส่ผสมและภาชนะบรรจุขาดคุณภาพ ดังรายงานการสอบสวน
 โรคของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ พบซูโดโมแนส เชื้อในน้ำยาแช่ฟลอน ที่ผสมด้วยน้ำ
 deionized (กองระบาดวิทยา 1989: 553-555)

2.2 ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 ร่วมกับฝ่ายเภสัชกรรมจัดให้แกหผู้ป่วยต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 64.71 คือมีการ
 สนับสนุนกอส สำลที่บรรจุในหม้อที่มีคุณภาพโดยให้ในระดับมาก สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์
 เวชภัณฑ์ในระดับปานกลาง แต่สนับสนุนครุภัณฑ์สำนักงาน อันได้แก่ โต๊ะ ตู้ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นใน
 การบริหารจัดการในหผู้ป่วยโดยให้ในระดับน้อย เมื่อครุภัณฑ์สำนักงานไม่เพียงพอ หผู้ป่วย
 ต่าง ๆ จึงไม่สามารถจัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้หรือยาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้อายุของ
 เครื่องมือ ยา ฯลฯ เสื่อมก่อนครบกำหนด และทำใหหผู้ป่วยขาดความเป็นระเบียบอีกด้วย

2.3 ด้านอาคารหผู้ป่วย ซึ่งเป็นการรับผิดชอบของผู้บริหารโรงพยาบาล
 รวมกันกัวิชาการกองแบบแผน ในการออกแบบและกำหนดสถานที่ก่อสร้าง อาคารและสถานที่ตั้ง
 มีลักษณะถูกต้องตามหลักการป้องกันและควบคุมการติดเชือโรคในโรงพยาบาล ในระดับน้อย คือ
 ร้อยละ 46.93 โดยสถานที่ตั้งอาคาร พื้นที่ตั้งอาคาร การจัดเนื้อที่ใส้อยและลักษณะโครงสร้าง
 หองทำงานเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ลักษณะโครงสร้างหผู้ป่วยรวม หองแยกโรค หอง
 รักษา หองทำงานวัสดุสะอาด หองทำงานวัสดุสกปรก ระบบน้ำใส ระบบน้ำเสีย อยู่ในระดับน้อย
 ทั้งสิ้น

ทั้งนี้เนื่องจากอาคารที่ทำการศึกษามีทั้งอาคารใหม่จนกระทั่งอาคารที่
 ก่อสร้างมาแล้วสิบกว่าปี ประกอบกัการออกแบบหผู้ป่วยต่างๆ ทางฝ่ายผู้ใช้คือพยาบาลวิชาชีพ
 ไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด ประเด็นที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุดคือการ
 จัดหองแยกโรคในแต่ละหผู้ป่วย และการจัดหองน้ำ หองส้วมให้มีปริมาณตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน
 การจัดอ่างล้างมือในแต่ละหอง ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงมักพบว่าอ่างล้างมือจะติดตั้ง เฉพาะ
 ในหองรักษาโรคเท่านั้น และปัญหาการติดเชือโรคในโรงพยาบาล เกิดจากการสัมผัสโดยมือของ
 เจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก

2.4 คำนเครื่องผ้า ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารทั่วไปจัดให้แก่อุปวัยต่าง ๆ ในระดับน้อย คือร้อยละ 44.29 ซึ่งหอผู้ป่วยต่าง ๆ มีการขาดแคลนผ้าทุกประเภท ผ้าที่ใช้ยังมีสภาพชำรุด และมีคราบเปื้อนคั่งค้างอยู่เป็นบางส่วน การขาดแคลนผ้ามีผลทำให้หอผู้ป่วยต่าง ๆ ไม่สามารถผลัดเปลี่ยนเครื่องนอน และเสื้อผ้าในหอผู้ป่วยได้ทุกวัน ดังนั้นจึงมีผลทำให้ความสะอาดร่างกายของผู้ป่วยไม่ดีพอ ผู้ป่วยเกิดความไม่สุขสบายได้

3. การปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรค เป็นบทบาทโดยตรงของพยาบาลประจำการในการให้บริการแก่อุปวัย รวมทั้งเป็นบทบาทโดยตรงของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลอาวุโสชำนาญเฉพาะทางในการติดตาม สนับสนุน ชี้แนะให้พยาบาลประจำการสามารถปฏิบัติการรักษาพยาบาลได้ถูกต้องตามขั้นตอนการปฏิบัติ และทำให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากโรคแทรกซ้อนทั้งปวง แต่ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า การปฏิบัติการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 76.89 ทั้งนี้เพราะการแยกผู้ป่วยทั้งหมด ซึ่งได้แก่ การแยกผู้ป่วยที่ติดโรคนาย การแยกผู้ป่วยโรคที่ติดต่อกายหรือมีอันตรายสูง การแยกผู้ป่วยที่มีเชื้อโรคอยู่ในระบบทางเดินหายใจมีการปฏิบัติไม่ครบถ้วน เนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมารองพยาบาลต่าง ๆ มิได้มุ่งเน้นที่จะต้องมีห้องแยกสำหรับแต่ละตึก เพื่อจัดแยกผู้ป่วยโรคติดเชื้อและโรคไร้เชื้อ เครื่องมือเครื่องใช้มีจำนวนจำกัด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ใช้ปฏิบัติงานในแต่ละเวรยังไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ป่วยอีกด้วย ดังนั้นการแยกผู้ป่วยย่อมมีปัญหาทั้งสถานที่สำหรับแยกผู้ป่วย การจัดเครื่องใช้เฉพาะผู้ป่วยแต่ละราย วิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการรักษาพยาบาลอื่น ๆ ถึงแม้จะมีคะแนนรวมไม่อยู่ในระดับน้อยก็ตาม ก็เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาอย่างยิ่งโดยเฉพาะเรื่องการล้างมือซึ่งมีการตรวจพบอยู่เสมอว่าเป็นสาเหตุของการแพร่เชื้อจากเจ้าหน้าที่สู่อุปวัยด้วยการสัมผัส และเป็นสาเหตุการติดเชื้อโรคที่พบเป็นอันดับแรก การสวนปัสสาวะและการใส่สายสวนคาบัสสาวะ การให้ออกซิเจน การดูดเสมหะ การชะแผล และการใส่น้ำทางหลอดเลือดดำ ซึ่งมักพบว่า เป็นกลุ่มการปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่ให้อุปวัยที่ติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลอยู่เป็นประจำ จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวคิดคือ เมื่อพิจารณาคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลซึ่งอยู่ในระดับน้อย และการปฏิบัติการรักษาพยาบาลโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง และน้อยแล้วการปฏิบัติของพยาบาลประจำการน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ ทั้งนี้จากรายงานการเฝ้าระวังโรคของโรงพยาบาลศูนย์โรงพยาบาลทั่วไปมักพบว่า ผู้ป่วยที่ติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลจะมีการปฏิบัติการรักษาพยาบาลรวม

กับการสอดใส่สิ่งแปลกปลอมเพื่อการรักษา และการพยาบาล ซึ่งในขณะที่มีการสอดใส่สิ่งแปลกปลอมไว้ในร่างกายผู้ป่วยนั้นจะต้องได้รับการดูแลจากพยาบาลประจำการ

4. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นภาระรับผิดชอบโดยตรงของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่จะต้องบริหารจัดการให้หอผู้ป่วยมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด และสะดวกต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งในการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยต้องมีความรู้ด้านการจัดหน่วยงานร่วมกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล จากการศึกษาพบว่าการจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลางคือร้อยละ 61.19 เมื่อพิจารณาการจัดสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านพบว่า

4.1 ด้านการระบายอากาศและแสงแดด ได้รับการจัดในระดับมากคือร้อยละ 86.06 ถึงแม้ปริมาณหน้าต่างในอาคารจะมีจำนวนน้อยคือมีพื้นที่หน้าต่างร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้องก็ตาม แต่ทางหอผู้ป่วยต่างๆ ก็ได้มีการเปิดหน้าต่าง เปิดพัดลม และตกแต่งกิ่งไม้ช่วยอีกด้วย ทำให้เชื้อจุลินทรีย์มีโอกาสถูกพัดพาไปทำลายด้วยแสงแดด

4.2 ด้านการจัดการเยี่ยมและให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและญาติ ได้รับการจัดในระดับมากคือร้อยละ 82.72 โดยมีการจัดระบบการเยี่ยมและการให้ความรู้ ซึ่งจะช่วยให้ญาติสามารถปฏิบัติตนในขณะที่เข้าเยี่ยมให้ถูกต้อง รวมทั้งมีการป้องกันการติดเชื้อโรคและแพร่เชื้อโรคจากการเข้าเยี่ยมอีกด้วย

4.3 ด้านการควบคุมแมลงและสัตว์พาหะนำโรค ได้รับการจัดในระดับมาก คือร้อยละ 82.18 ซึ่งจะเป็นวิธีการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคโดยพาหะนำโรคเหล่านี้

4.4 ด้านการจัดเก็บบำรุงรักษาเครื่องผ้า ได้รับการจัดในระดับปานกลางคือร้อยละ 77.50 ทั้งนี้เพราะการบำรุงรักษาเครื่องผ้ายังมีปัญหาโดยเฉพาะผ้าเปื้อนเลือดและสิ่งปฏิกูล ซึ่งทางหอผู้ป่วยจะต้องมีมาตรการการกำจัดอย่างรัดกุมในการทำลายเชื้อโรคไม่ให้แพร่กระจายออกไปโดยการแช่น้ำยาทำลายเชื้อโรคทันที และแช่ผ้าเปื้อนเลือดในน้ำเย็นก่อนที่จะทราบเลือดจะแห้งจับติดผ้า

4.5 ด้านการจัดเก็บบำรุงรักษาเครื่องมือปราศจากเชื้อโรค ได้รับการจัดในระดับปานกลาง คือร้อยละ 73.49 ทั้งนี้เพราะยังไม่สามารถควบคุมความชื้นในตู้เก็บเครื่องมือ

ซึ่งความชื้นมักเป็นสาเหตุสนับสนุนการแพร่พันธุ์ของ เชื้อราและ เชื้อแบคทีเรียชนิดแกรมลบ นอกจากนี้ยังพบว่า การทำลายเชื้อโรคด้วยสารเคมี ยังต้องปรับปรุงในเรื่องของการทำให้เครื่องมือแห้งด้วยเทคนิคปราศจากเชื้อโรค เพื่อป้องกันมิให้ เชื้อจุลชีพในอากาศปนเปื้อนกับเครื่องมือได้

4.6 ด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ได้รับการจัดในระดับปานกลางคือร้อยละ 68.75 ทั้งนี้เพราะการทำความสะอาดก่อนนำมาใช้ยังไม่ถูกต้อง มีการนำขยะผ่านหอผู้ป่วยเพื่อไปกำจัด และมีการเลี้ยงสัตว์ภายในเขตโรงพยาบาล ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ไม่ถูกต้องตามหลักการป้องกันการแพร่เชื้อโรค ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันต่ำจึงเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคได้

4.7 ด้านการทำความสะอาดหอผู้ป่วย ได้รับการจัดในระดับปานกลางคือร้อยละ 67.74 ทั้งนี้เพราะการทำความสะอาดเตียงตรวจโรค โต๊ะต่าง ๆ และเคาน์เตอร์ยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน การทำความสะอาดภายในหอผู้ป่วยเป็นการลดจำนวนเชื้อโรค และทำลายแหล่งโรค ดังนั้นจึงเป็นภารกิจเบื้องต้นที่หัวหน้าหอผู้ป่วยพึงกระทำอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสม่ำเสมอ

4.8 ด้านการจัดเก็บบำรุงรักษาเครื่องมือทั่วไป ได้รับการจัดในระดับน้อยคือร้อยละ 59.61 ทั้งนี้เพราะเครื่องวัดความดันโลหิตยังไม่ได้รับการ เช็ดทำความสะอาดด้วยน้ำยาต้านจุลชีพ รวมทั้งการนำผ้าพันแขนไปซักอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง รถดูดเสมหะไม่ได้รับการล้างทำความสะอาด ขวดบรรจุเสมหะและใส่กรองอากาศ ส่วนรถดูดของเหลว ในกระเพาะอาหารไม่ได้รับการปฏิบัติทุกเกณฑ์ของรายการตรวจสอบ ลาริงค์โกสโคปและเครื่องช่วยหายใจชนิดมือบีบ อยู่ในสภาพเช่นเดียวกันคือมีการทำลายเชื้อโรคเมื่อใช้กับผู้ป่วยโรคติดเชื้อหรือโรคติดต่อ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ปนเปื้อนแล้วไม่ได้รับการทำลายเชื้อโรคอย่างถูกต้องจะ เป็นสื่อในการแพร่เชื้อโรคจากผู้ป่วยรายหนึ่งไปสู่ผู้ป่วยอีกรายหนึ่ง เป็นเรื่องที่หอผู้ป่วยจะต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนต่อไป

4.9 ด้านการจัดเก็บบำรุงรักษา ยา สารน้ำ น้ำยา น้ำกลั่น และชุดเครื่องใช้ทางการแพทย์ประเภทปราศจากเชื้อโรค ได้รับการจัดในระดับน้อย คือร้อยละ 56.73 ทั้งนี้เพราะไม่มีการทำบัญชีแสดงรายการยา จำนวนยา และวันหมดอายุ รวมทั้งการตรวจสอบยา ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อประหยัดงบประมาณ และมียาที่มีคุณภาพในการให้บริการผู้ป่วย

4.10 ด้านการจัดการสัญจรในอาคาร ใ้ได้รับการจัดในระดับน้อย คือร้อยละ 54.54 ทั้งนี้เพราะไม่ได้มีการจัดแยกช่องทางเดิน ช่องทางขนถ่ายเหผ้าเปื้อน ชยะ และ สิ่งปฏิกูล อาหารและเครื่องมือเครื่องใช้ปราศจากโรค ซึ่งจะทำให้มีการแพร่เชื้อโรคจากสิ่ง บนเปื้อนไปสู่อาหาร เครื่องมือเครื่องใช้ และผู้ป่วยหรือญาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการก่อสร้าง อาคารของโรงพยาบาลต่าง ๆ ปัจจุบันนิยมการก่อสร้างอาคารหอผู้ป่วยซึ่งมีหลายชั้น การขนถ่าย ต่าง ๆ จะต้องผ่านระบบลิฟท์ หากโรงพยาบาลไม่มีการจัดแยกช่องทางขนถ่ายหรือแยกลิฟท์ให้ เข้มงวดแล้ว ลิฟท์จะเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่เหมาะสมของเชื้อโรค อีกด้วย

4.11 ด้านการจัดหอผู้ป่วย ใ้ได้รับการจัดในระดับน้อย คือร้อยละ 53.16 ทั้งนี้เพราะในการจัดตั้งเตียงผู้ป่วยแต่ละเตียงยังมีช่องว่างไม่เพียงพอที่จะป้องกันการติดเชื้อโรค จากการจามหรือไอ การจัดหาถุงพลาสติกกรองรับในถังขยะติดเชื้อโรค การจัดถุงผ้าเปื้อนชนิด เย็บทบสองชั้น และที่สำคัญที่สุดพบว่า การจัดอ่างล้างมือ การจัดอ่างล้างเครื่องมือ การจัด เตียงห้องแยกโรค การจัดเครื่องใช้ประจำห้องแยกโรค การจัดตู้เย็นเก็บยา การจัดเตียง ตรวจโรค การจัดห้องทำงานวัสดุสกปรก และการจัดโต๊ะวางสิ่งส่งตรวจทางห้องทดลอง มีการ จัดในระดับน้อยทุกเกณฑ์ ปัญหาในการจัดหอผู้ป่วยเป็นเรื่องที่สำคัญที่ทุกฝ่ายในโรงพยาบาลควรให้ ความร่วมมือในการวิเคราะห์สภาพการจัดหอผู้ป่วยแต่ละหอ แล้วแก้ไขตามปัญหาที่พบ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การกำหนดนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้มี นโยบายในการป้องกันและรักษาโรคที่มีอันตรายต่อประชาชน และปรับปรุงคุณภาพของบริการให้ดีขึ้น แต่นโยบายเหล่านี้ยังไม่มี ความเด่นชัดในด้านการพัฒนาคุณภาพบริการด้วยการลดอัตราการ ติดเชื้อโรคโรงพยาบาล ดังนั้นสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขบางแห่งยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล และการดำเนินงาน ของสถานบริการนั้นมักเกิดจากความสนใจของผู้บริหารโรงพยาบาล แพทย์บางฝ่าย หรือเกิดจาก กลุ่มผู้ปฏิบัติมีความสนใจริเริ่มงานขึ้น หากจะให้ทุกโรงพยาบาลมีการดำเนินงานป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบและครอบคลุมแล้ว ควรได้มีการกำหนด

นโยบายการลดอัตราการติดเชื้อโรคในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขทุกระดับจึงจะมีผลถึงการสร้างงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลได้ครบถ้วนทุกระดับ และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การแก้ไขปัญหาคำถามของพยาบาลวิชาชีพ เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล ควรพิจารณา 2 ประเด็นด้วยกัน

ประเด็นแรก ผู้บริหารการศึกษาควรได้ทบทวนหลักสูตรทางการพยาบาลว่ามีการให้ความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลเพียงพอสำหรับการดำเนินงานหรือไม่ และมีความพร้อมในด้านใด เพื่อการจัดเสริมความรู้ให้ครบถ้วน

ประเด็นที่สอง ผู้บริหารการพยาบาลควรได้ทบทวนการพัฒนาบุคลากร และทำการจัดเสริมความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการตามส่วนงานที่ค้นพบ

3. การสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย จะต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่การสร้างอาคารหอผู้ป่วยควรมีการประชุมปรึกษาระหว่างผู้ออกแบบ ผู้บริหารโรงพยาบาลและผู้แทนฝ่ายการพยาบาล ในการกำหนดเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคาร การกำหนดโครงสร้างอาคารโดยเฉพาะการจัดห้องแยกโรคอย่างน้อย 2 ห้องต่ออาคาร และการจัดอ่างล้างมือให้มีเพียงพอต่อการใช้ในทุกห้อง นอกจากนี้ฝ่ายการพยาบาลควรประสานงานกับฝ่ายบริหารงานทั่วไปในการกำหนดมาตรฐานเครื่องผ้า และการจัดทำศูนย์ผ้าเพื่อจ่ายให้แก่หอผู้ป่วย รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานในการกำจัดขยะภายในโรงพยาบาล ประสานงานกับฝ่ายเวชกรรมในการกำหนดมาตรฐานสารน้ำ น้ำยาต้านจุลชีพ การควบคุมและตรวจสอบการบริหารยา และเวชภัณฑ์ ตลอดจนการผลิตและบำรุงรักษาเครื่องมือปราศจากเชื้อโรค

4. การปฏิบัติการรักษาพยาบาลซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการที่จะทำให้ผู้ป่วยหายกลับสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว ควรจะเป็นการปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และปลอดภัยจากการติดเชื้อโรค โดยฝ่ายการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลจะต้องร่วมกันกำหนดมาตรฐานการพยาบาล กำหนดกิจกรรมในการปฏิบัติเทคนิคการรักษาพยาบาล ให้เหมาะสม เครื่องมือเครื่องใช้ ชนิดและความเข้มข้นของน้ำยา ระดับตำแหน่งและจำนวนของผู้

ปฏิบัติ และปลอดภัยจากการติดเชื้อโรค แล้วมีการจัดฝึกอบรมและนิเทศงานให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับถือปฏิบัติ ซึ่งในการนิเทศทางการพยาบาลนั้น ผู้นิเทศก็ควรให้ความสำคัญต่อเทคนิค การล้างมือ การสวนปัสสาวะ การใส่สายสวนคาปัสสาวะ การแช่แผล การให้ออกซิเจนรูปแบบต่าง ๆ การดูดเสมหะ และการแยกโรค เพราะเทคนิคเหล่านี้มักเป็นสาเหตุสำคัญของการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล และสามารถป้องกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคนิคการล้างมือ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอันดับแรกที่ทำให้เกิดการแพร่เชื้อโรคโดยตรงจากการสัมผัส (Direct Contact) ซึ่งแมคโกแวน และคณะ (McGowan et. al., in Pechère and et. al., eds. 1984: 555) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติการรักษาพยาบาลที่มีการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลจะสามารถลดอัตราการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลลงได้

5. การจัดสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยควรได้ทำการวิเคราะห์คุณภาพงาน ในหอผู้ป่วยอยู่เป็นประจำ เพื่อหาส่วนขาดและทำการพัฒนาตามปัญหาที่พบ อย่างไรก็ตามในการจัดสภาพแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย หัวหน้าหอควรกระจายงานให้พยาบาลวิชาชีพได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลในแต่ละด้าน จึงเป็นการศึกษาตัวแปรเฉพาะด้าน ซึ่งได้แก่ ความรู้ของพยาบาลวิชาชีพ การปฏิบัติการรักษาพยาบาล สิ่งสนับสนุนการปฏิบัติการ และการจัดสภาพแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้มีการศึกษาต่อเนื่องในเรื่อง

1. ความสัมพันธ์ของความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลกับการปฏิบัติการรักษาพยาบาล
2. ศึกษาวิธีการปฏิบัติการพยาบาลที่สามารถลดอัตราการติดเชื้อโรคในระบบทางเดินปัสสาวะและระบบทางเดินหายใจ
3. ศึกษาวิธีการลดจำนวนเชื้อโรคภายในหอผู้ป่วยด้วยการทำความสะอาด
4. ศึกษาปัจจัยส่งเสริมการติดเชื้อโรคในผู้ป่วยใช้เครื่องช่วยหายใจ